

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภา
เทศบาลตำบลหนองหัวฟาน อำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา
Political Participation of Citizens in Voting for Members of Nong Hua Fan
Subdistrict Municipality Council, Kham Sakaesaeng District, Nakhon
Ratchasima Province Ratchasima Province

นันทวรรณ นมเกษม¹ และ เศรษฐวัฒน์ โชควรรกุล²

Nantawan Nomkasem¹ and Settawat Chokworakul²

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Thailand

¹E-mail: nantawanyean@gmail.com ²E-mail: dr.settawat2019@gmail.com

Received 17/12/2024 | Revised 15/01/2025 | Accepted 15/01/2025

บทความวิจัย (Research Article)

บทคัดย่อ

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่นเป็นรากฐานสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเลือกตั้งระดับเทศบาลซึ่งเป็นหน่วยการปกครองที่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด อย่างไรก็ตาม การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่นยังคงเป็นประเด็นท้าทายที่ต้องได้รับการศึกษาและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลหนองหัวฟาน อำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา และ 2. เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลหนองหัวฟาน อำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลหนองหัวฟานที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ใช้วิธีการเลือกจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามานะ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ชนิด คือ 1. แบบสอบถาม 2. แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิเคราะห์เนื้อหาแล้วเขียนบรรยายเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลหนองหัวฟาน อำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง รองลงมาคือ ด้านการแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการแสดงออกด้วยการกระทำ 2. แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน พบว่า 1. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดนครราชสีมา ควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายเลือกตั้งและสิทธิหน้าที่พลเมืองตาม

ระบอบประชาธิปไตย 2. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดนครราชสีมาควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการสังเกตการณ์การปราศรัยหาเสียงและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

สรุปผลการวิจัย การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองหัวพานจำเป็นต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยเน้นการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจด้านการเมืองการปกครองและกระบวนการเลือกตั้ง ควบคู่ไปกับการสร้างช่องทางความร่วมมือที่หลากหลายและเข้าถึงได้ง่าย นอกจากนี้ ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาสังคม เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยยกระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นที่เข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมทางการเมือง; การเลือกตั้ง; เทศบาลตำบล

Abstract

Public participation in local politics is a cornerstone of democratic governance, especially in municipal elections, which represent the closest level of government to the people. Nonetheless, local political engagement remains a challenge that necessitates continuous study and development to promote effective and sustainable participation.

This study aimed to 1. examine the level of political participation among citizens in exercising their voting rights for the election of municipal council members in Nong Hua Fan Subdistrict, Kham Sakaesaeng District, Nakhon Ratchasima Province, and 2. identify approaches to promote political participation in the voting process. A mixed-methods approach was employed. The sample consisted of eligible voters aged 18 years and above residing in Nong Hua Fan Subdistrict, selected using Yamane's formula for sample size determination. Data collection tools included 1. questionnaires and 2. interviews. Quantitative data were analyzed using frequency, percentage, mean, and standard deviation, while qualitative data were analyzed through content analysis and descriptive writing. The findings showed that: 1. The overall level of political participation in voting was moderate. Among specific aspects, voting activities had the highest mean score, followed by public expression of opinions, while participation through actions recorded the lowest mean score. 2. The approaches to enhance political participation included: 1. organizing training sessions to educate citizens about electoral laws and civic duties in a democratic system, and 2. encouraging citizens to engage in observing campaign speeches and verifying electoral information accuracy.

The findings indicate that the overall level of political participation among citizens is moderate, with voting activities being the most prominent aspect. In contrast, public expression of opinions and active participation through actions remain at a low level. Recommendations for improvement emphasize the importance of educating citizens about their rights and responsibilities as democratic citizens and promoting their engagement in the electoral process to enhance transparency and foster effective political participation.

The development of political participation among citizens in the Nong Hua Fan municipality should be conducted systematically, focusing on enhancing knowledge and understanding of governance and the electoral process. This should be accompanied by the creation of diverse and easily accessible participation channels. Collaboration between government agencies, local administrative organizations, and civil society is a crucial factor in improving the effectiveness of citizens' political participation. This will lead to the strengthening and sustainability of local democracy

Keywords: Political Participation; Election; Municipal Council

บทนำ

ระบอบประชาธิปไตย (Democracy) เป็นระบอบการปกครองที่ให้ความสำคัญกับเสียงของประชาชนซึ่งมีรากฐานที่สำคัญของหลักประชาธิปไตยที่ประกอบด้วย หลักการอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน หลักเสรีภาพ หลักความเสมอภาค หลักการปกครองโดยกฎหมาย หรือหลักนิติธรรมและหลักการเสียงข้างมากควบคุมไปกับการเคารพในสิทธิของเสียงข้างน้อย (สถาบันพระปกเกล้า, 2558) ในขณะที่กฎหมายรัฐธรรมนูญแต่ละฉบับของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนมาโดยตลอด ตั้งแต่รัฐธรรมนูญฉบับแรก จนมาถึงปัจจุบันแต่ที่มีความโดดเด่นในเรื่องของการมีส่วนร่วมของประชาชนจะเริ่มตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 (จาตุร อภิชาติบุตร, 2564) ซึ่งเป็นฉบับปัจจุบันที่รับรองสิทธิของประชาชนไว้ไม่ต่ำกว่ารัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ และได้มีการกำหนดช่องทางที่ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมได้โดยการใช้สิทธิทางตรงตามที่บัญญัติไว้ในหลายมาตรา

อย่างไรก็ตาม รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้กำหนดให้รัฐมีหน้าที่ต้องจัดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เช่น มาตรา 78 ได้บัญญัติให้รัฐดำเนินการส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศด้านต่างๆ การจัดทำบริการสาธารณะทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การต่อต้านการทุจริต และประพฤติมิชอบ รวมไปถึงการตัดสินใจทางการเมืองและการอื่นใดบรรดาที่อาจมีผลกระทบต่อประชาชนหรือชุมชน (วิทยากร เชียงกุล, 2560) การมีส่วนร่วม (Participation) เป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิด ริเริ่ม พิจารณา ตัดสินใจ รวมถึงการร่วมมือกันในการกระทำและรับผิดชอบต่อเรื่องต่างๆ ที่มีผลต่อชีวิตของประชาชนเอง ในขณะที่การมีส่วนร่วมถูกใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในรูปแบบของโมเดลการมีส่วนร่วมของประชาชน TSMC ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบหลายประการ เช่น ผู้นำที่มีความคิดสร้างสรรค์การสนับสนุนจากกลุ่มและองค์กรต่างๆ การบริหารจัดการที่มุ่งเน้นความโปร่งใสและรับผิดชอบต่อประชาชน รวมถึงการสร้างโอกาสให้ประชาชนได้มีบทบาทในการกำหนดนโยบาย การนำไปปฏิบัติและการประเมินผลกระทบของนโยบาย (Bunjongparu, 2024) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา โดยพัชรี กล่อมเมือง และณัฐฐา เกิดทรัพย์ (2562) ที่กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านการตัดสินใจ การร่วมกระทำ และการรับผิดชอบในกิจกรรมสาธารณะอันเป็นการส่งเสริมให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันในชุมชน

การเลือกตั้งถือเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากเป็นกลไกสำคัญที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการเลือกตัวแทนของตนเพื่อบริหาร

ประเทศ (กรวิวัจน์ ปุณยวุฒิปรีดา, 2563) การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลในประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงที่น่าสังเกตเมื่อพิจารณาจากข้อมูลสถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลทั่วประเทศ เมื่อปี พ.ศ. 2556 ได้มีการรายงานจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ซึ่งมีจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 11,813,303 คน มีผู้มาใช้สิทธิ 9,168,475 คน คิดเป็นร้อยละ 77.61 (วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่นสถาบันพระปกเกล้า, 2566: 2) ในขณะที่การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลปี พ.ศ. 2564 มีจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 24,699,520 คน มีผู้มาใช้สิทธิ 16,426,471 คน คิดเป็นร้อยละ 66.51 (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2566) ดังนั้นถึงแม้จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะเพิ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2564 แต่อัตราการมาใช้สิทธิในการเลือกตั้งลดลงเมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2556 ซึ่งอาจเป็นสัญญาณที่บ่งบอกถึงความสนใจในการเลือกตั้งท้องถิ่นของประชาชนที่ลดลง หรืออาจมีปัจจัยอื่น ๆ ที่ทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่สามารถมาใช้สิทธิในการเลือกตั้งได้

เทศบาลตำบลหนองหัวฟาน อำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา ถือได้ว่าเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทหนึ่งที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายเพราะมีความใกล้ชิดกับประชาชนและเป็นหน่วยงานที่สามารถบริหารตนเอง (เทศบาลตำบลหนองหัวฟาน, 2566) หากพิจารณาถึงการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลตำบลหนองหัวฟาน อำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 3,627 คน มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งเพียง 2,688 คน คิดเป็นร้อยละ 74.11 เท่านั้น (เทศบาลตำบลหนองหัวฟาน, 2566) จากข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลหนองหัวฟานยังคงอยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูง แต่ยังมีประชาชนจำนวนมากที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งถึงประมาณร้อยละ 25 สาเหตุที่อาจส่งผลให้การมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ เทศบาลตำบลหนองหัวฟานมีชุมชนกระจายหลายแห่ง ทำให้จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งในแต่ละชุมชนมีความแตกต่างกัน หรืออาจเป็นเพราะปัจจัยด้านสถานที่และระยะทางในการเดินทางมาใช้สิทธิ รวมถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจมีผลต่อการตัดสินใจมาใช้สิทธิ (เทศบาลตำบลหนองหัวฟาน, 2566)

จากการศึกษาข้อมูลพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองหัวฟาน อำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา แม้จะมีผู้มาใช้สิทธิร้อยละ 74.11 แต่ยังมีผู้ไม่มาใช้สิทธิถึงร้อยละ 25.89 ซึ่งอาจเกิดจากปัจจัยหลายประการ เช่น การกระจายตัวของชุมชน ระยะทางในการเดินทาง สถานที่เลือกตั้ง และปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมาใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน จึงจำเป็นต้องศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองหัวฟาน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ดังนั้นจากความเป็นมาดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความต้องการที่จะศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลหนองหัวฟาน อำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา และเพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลหนองหัวฟาน อำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา เนื่องจากการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นเป้าหมายที่สำคัญของการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นตัวชี้วัดถึงระบอบการปกครองได้นั้นก็คือ ประเทศใดที่ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงย่อมแสดงถึงความเป็นประชาธิปไตยสูงแต่ประเทศใดที่ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองต่ำย่อมแสดงถึงความเป็นประชาธิปไตยต่ำด้วย ดังนั้นผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นการสะท้อนภาพรวมถึงระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนพร้อมทั้งหาแนวทางส่งเสริมการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของ

ประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลหนองหัวฟาน อำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา ให้มากยิ่งขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลหนองหัวฟาน อำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลหนองหัวฟาน อำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา

การทบทวนวรรณกรรม

การทบทวนวรรณกรรมการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลหนองหัวฟาน อำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรม แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

1. ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นกระบวนการที่ประชาชนมีบทบาทในการตัดสินใจหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเมือง การศึกษาถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองช่วยให้เข้าใจถึงบทบาทของประชาชนในการเสริมสร้างประชาธิปไตยและการกำหนดนโยบายของรัฐในระดับท้องถิ่น ในขณะที่ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองหมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเมือง เช่น การเลือกตั้ง การเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะ หรือการให้ความคิดเห็นในประเด็นที่มีผลต่อสังคมและการปกครอง โดยการมีส่วนร่วมช่วยเสริมสร้างระบบประชาธิปไตยที่มีคุณภาพ เช่น งานวิจัยของ Srisuwan (2022) ที่ได้ศึกษาถึงบทบาท ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งและการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับระบอบประชาธิปไตย รวมทั้งความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีความสำคัญต่อการเสริมสร้างประชาธิปไตยที่มีความโปร่งใส และการพัฒนาระบบการปกครองที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมือง เช่น การเลือกตั้ง ช่วยเพิ่มความรับผิดชอบและลดความขัดแย้งภายในสังคม Kittisak (2023) ได้อธิบายถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกตั้งเพื่อส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่นและความร่วมมือของประชาชนในระดับท้องถิ่น ส่วนรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองสามารถแบ่งออกเป็นหลายรูปแบบ ได้แก่ การเลือกตั้ง การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน หรือการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การศึกษาโดย Chanakarn (2022) พบว่า การมีส่วนร่วมที่สูงในระดับท้องถิ่นจะส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่เป็นผลดีต่อการพัฒนาในพื้นที่และสามารถแก้ปัญหาท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

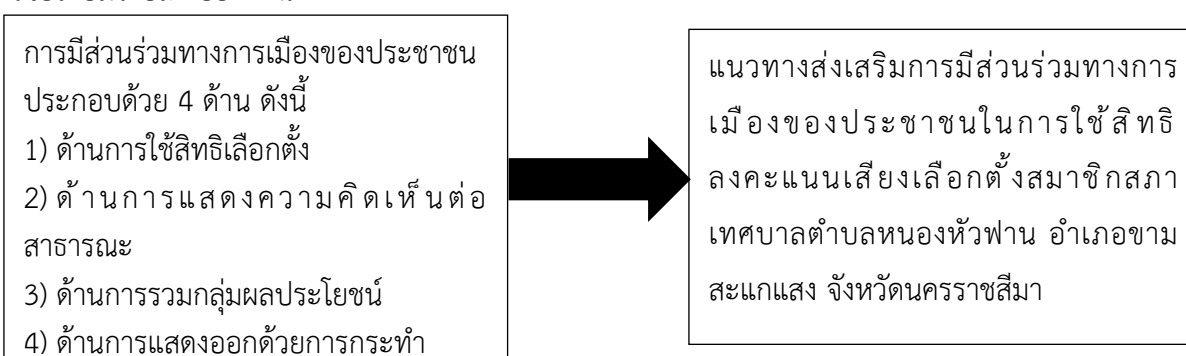
2. การศึกษาเกี่ยวกับการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลในระดับท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดทิศทางการพัฒนาชุมชน งานวิจัยล่าสุดที่ศึกษาเกี่ยวกับการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น เช่น Chanin (2023) พบว่า การเลือกตั้งในท้องถิ่นช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมการปกครอง การศึกษาของ Suthipong (2022) ได้ชี้ให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งช่วยลดการทุจริตและเพิ่มความโปร่งใสในการบริหารงานท้องถิ่น

3. การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการพัฒนาในระดับท้องถิ่น การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นสามารถส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน เช่น งานวิจัยของ Thitipong (2022) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งช่วยเพิ่มความสามารถในการตัดสินใจและมีผลต่อการจัดสรรทรัพยากรที่ดีขึ้นในพื้นที่

ดังนั้น การทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลหนองหัวฟานแสดงให้เห็นว่า ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีและแนวคิดต่างๆ มาประยุกต์ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ โดยเฉพาะทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น ทฤษฎีของ Srisuwan (2022) และ Kittisak (2023) ซึ่งช่วยให้ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์บทบาทของประชาชนในการเลือกตั้งและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษาผลกระทบของการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นที่อ้างอิงจาก Chanakarn (2022) และ Suthipong (2022) ยังช่วยเสริมสร้างการทำความเข้าใจถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมและผลกระทบในเชิงพัฒนาการท้องถิ่นในกรณีศึกษาของตำบลหนองหัวฟาน นอกจากนี้การวิจัยเพิ่มเติมยังครอบคลุมถึงโมเดลการพัฒนาความเป็นพลเมืองประชาธิปไตยของเยาวชนของ Adisornmethakul et al. (2023) ที่สามารถนำมาเปรียบเทียบและประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น ขณะเดียวกันผลงานของ Binhamad และ U-senyang (2022) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์กรบริหารส่วนตำบลก็เป็นข้อมูลสำคัญที่สามารถใช้ในการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการเลือกตั้งท้องถิ่น ในขณะที่ผลงานของ Plangsree et al. (2022) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงของประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครพนม และงานวิจัยของ Wiwithkhunakorn (2022) ที่มุ่งเน้นการบริหารจัดการพรรคการเมืองไทยเพื่อประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ยังเป็นแหล่งข้อมูลที่ช่วยสนับสนุนการทำความเข้าใจการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นอย่างครอบคลุม

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษา การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลหนองหัวฟาน อำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนของคัมมิงส์ และไวส์ (Cummings and Wise, 1971) ประกอบด้วย 1) ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง 2) ด้านการแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะ 3) ด้านการรวมกลุ่มผลประโยชน์ และ 4) ด้านการแสดงออกด้วยการกระทำ มาพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยโดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลหนองหัวฟาน อำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลหนองหัวฟาน อำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา ที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป จำนวน 3,627 คน (สำนักปลัดเทศบาลตำบลหนองหัวฟาน, 2566)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลหนองหัวฟาน อำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา ที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป จำนวน 361 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามาเน่ (Taro Yamane, 1973, อ้างถึงใน กัลยา วาณิชยปัญญา, 2560)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยออกแบบเนื้อหาตามแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 สอบถามระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองใน 4 ด้าน คือ โดยใช้มาตรวัดแบบ Rating Scale 5 ระดับตามวิธีของ Likert ในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง กำหนดนิยามศัพท์ และสร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิด จากนั้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยพิจารณาจาก IOC ซึ่งทุกข้อคำถามมีค่า IOC ไม่ต่ำกว่า 0.50 จากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ส่วน คือ ข้อมูลทุติยภูมิและข้อมูลปฐมภูมิโดยข้อมูลทุติยภูมิรวบรวมจากเว็บไซต์ หนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลหนองหัวฟาน สำหรับการเก็บข้อมูลปฐมภูมิ ผู้วิจัยได้ขอหนังสืออนุญาตเก็บข้อมูลจากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จากนั้นดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยประสานขอเข้าเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเป็นรายบุคคล เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืน จึงตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์และนำข้อมูลมาบันทึกลงคอมพิวเตอร์เพื่อประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยแบ่งการวิเคราะห์เป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยสถิติเชิงพรรณนา โดยใช้ความถี่ และค่าร้อยละ ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลหนองหัวฟาน ด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัย

การศึกษา การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลหนองหัวฟาน อำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 3 ตอน รายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นหญิง คิดเป็นร้อยละ 56.79 มีอายุระหว่าง 26-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.40 มีสถานภาพสมรสโสดคิดเป็นร้อยละ 53.19 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 63.71 และมีอาชีพรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 36.84

ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลหนองหัวฟาน อำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา

การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลหนองหัวฟาน อำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมและทัศนคติของประชาชนต่อกระบวนการเลือกตั้งและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น การประเมินระดับการมีส่วนร่วมดังกล่าวแบ่งออกเป็น 4 ด้านหลัก ซึ่งผลการวิเคราะห์สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลหนองหัวฟาน อำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลหนองหัวฟาน อำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง	3.73	0.62	มาก
2. ด้านการแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะ	3.36	0.56	ปานกลาง
3. ด้านการรวมกลุ่มผลประโยชน์	3.31	0.51	ปานกลาง
4. ด้านการแสดงออกด้วยการกระทำ	3.25	0.53	ปานกลาง

จากตาราง 4.2 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลหนองหัวฟาน อำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.41$, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า 1) ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 0.62) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 10 ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบสิทธิเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.93) 2) ด้านการแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$, S.D. = 0.56) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 2. ท่านแสดงความคิดเห็นต่อเทศบาลตำบลในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ 3) ด้านการรวมกลุ่มผลประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$, S.D. = 0.51) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 1. ท่านเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.49$, S.D. = 0.68) 4) ด้านการแสดงออกด้วยการกระทำ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.25$, S.D. = 0.53) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 5. ท่านนำปัญหาของชุมชนไปแจ้งต่อเทศบาลตำบลเป็นประจำ ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = 0.80)

ตอนที่ 3 แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลหนองหัวฟาน อำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา

2.1 ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับกฎหมายเลือกตั้งและข้อห้ามต่าง ๆ สร้างความตระหนักถึงผลกระทบของการซื้อสิทธิขายเสียง รวมทั้งจัดตั้งหมู่บ้านต้นแบบและสร้างเครือข่ายอาสาเพื่อรณรงค์ต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียงโดยการมีส่วนร่วมของเยาวชน นักเรียน และประชาชนทั่วไป

2.2 ด้านการแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะ ควรรณรงค์ประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งเชิญชวนประชาชนร่วมฟังการปราศรัยหาเสียง ให้ข้อมูลนโยบายของผู้สมัคร ส่งเสริมการสังเกตการณ์การปราศรัย สื่อสารนโยบาย การกำกับดูแลองค์กรที่ดี และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา ความต้องการ รวมถึงการพบทวนและปรับปรุงนโยบายอย่างต่อเนื่อง

2.3 ด้านการรวมกลุ่มผลประโยชน์ ควรให้ความรู้ตามหลักประชาธิปไตยและหลักสูตรพลเมืองดี สร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาชุมชน นำเสนอนโยบายในที่ประชุมประชาคม และจัดกิจกรรมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่

2.4 ด้านการแสดงออกด้วยการกระทำ เทศบาลควรสร้างเครือข่ายบนสังคมออนไลน์ผ่านเว็บไซต์และโซเชียลมีเดียต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลและเปิดช่องทางให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น ร้องทุกข์ หรือเสนอแนะเรื่องการพัฒนา พร้อมทั้งมอบหมายเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการรวบรวมและสรุปความคิดเห็นเพื่อนำไปพัฒนาการทำงานต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลหนองหัวฟาน พบประเด็นที่น่าสนใจหลายประการที่ควรนำมาอภิปราย

1. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยภาพรวมที่อยู่ในระดับปานกลาง สะท้อนให้เห็นว่าแม้เทศบาลตำบลหนองหัวฟานจะมีความพยายามในการรณรงค์และประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง แต่ยังไม่สามารถกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมได้อย่างเต็มที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาวดี ปันเต็ม (2566) ที่พบว่า ประชาชนยังขาดความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรมทางการเมือง สะท้อนให้เห็นช่องว่างระหว่างการรับรู้กับการปฏิบัติ กล่าวคือ แม้ประชาชนจะรับรู้ถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง แต่ยังไม่สามารถแปลงการรับรู้ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม อย่างไรก็ตาม มีข้อค้นพบที่น่าสนใจคือ การมีส่วนร่วมด้านการใช้สิทธิเลือกตั้งอยู่ในระดับมาก ซึ่งแตกต่างจากด้านอื่น ๆ สะท้อนให้เห็นว่าประชาชนเห็นความสำคัญของการเลือกตั้งในฐานะที่เป็นกลไกพื้นฐานของประชาธิปไตย และตระหนักดีว่าการเลือกตั้งต้องส่งผลกระทบโดยตรงต่อชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับแนวคิดของ ลาซาร์สเฟลด์ (Lazarsfeld, 1994) ที่พบว่า การรณรงค์ที่เน้นการให้ข้อมูลที่ถูกต้องและสร้างความเข้าใจที่ดีในประเด็นทางการเมือง สามารถเพิ่มความมั่นใจและกระตุ้นให้ประชาชนออกมาใช้สิทธิลงคะแนนเสียงสำหรับการมีส่วนร่วมด้านการแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะที่อยู่ในระดับปานกลางนั้น สะท้อนให้เห็นข้อจำกัดสำคัญหลายประการ ทั้งในแง่ของความมั่นใจในการแสดงความคิดเห็น การขาดพื้นที่ หรือเวทีที่เหมาะสม รวมถึงความกังวลเกี่ยวกับผลกระทบที่อาจตามมา สอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรพล บุญยปรัตย (2564) ที่พบว่า การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองของประชาชนยังอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการรวมกลุ่มผลประโยชน์ที่อยู่ในระดับปานกลางนั้น แสดงให้เห็นว่าแม้จะมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วม แต่ยังไม่สามารถดึงดูดความสนใจหรือสร้างการมีส่วนร่วมในระดับสูงได้อย่าง

ต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดของ แอนดริส ซี. โกลด์เบิร์ก (Andreas C. Goldberg, 2021) ที่เสนอว่าการวิเคราะห์แบบผสมผสานที่ครอบคลุมปัจจัยหลากหลายมิติจะช่วยให้เข้าใจการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ทฤษฎีการมีส่วนร่วม ในระดับท้องถิ่นได้ชี้ให้เห็นว่าการเพิ่มการมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นต้องเน้นการให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเลือกตั้งและการใช้สื่อเพื่อเชื่อมต่อประชาชนกับกระบวนการทางการเมือง การมีส่วนร่วมที่สูงในด้านการใช้สิทธิเลือกตั้งอาจสะท้อนถึงการตระหนักถึงผลกระทบโดยตรงจากการเลือกตั้งท้องถิ่นต่อชีวิตประจำวันของประชาชน อย่างไรก็ตาม การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองอื่น ๆ ยังจำเป็นต้องพัฒนาช่องทางและสร้างความมั่นใจให้ประชาชนสามารถแสดงออกความคิดเห็นได้อย่างเสรีและเปิดเผย (Norris, 2022)

2. แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน พบว่า การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลหนองหัวพาน อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดนครราชสีมา สามารถจำแนกออกเป็น 4 ด้านหลัก ได้แก่ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการแสดงความเห็นต่อสาธารณะ ด้านการรวมกลุ่มผลประโยชน์ และด้านการแสดงออกด้วยการกระทำซึ่งแต่ละด้านมีความสำคัญในการกระตุ้นและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการเลือกตั้ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Norris (2022) ที่เน้นความสำคัญของการให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเลือกตั้งและการใช้สื่อในการเชื่อมต่อประชาชนกับกระบวนการทางการเมือง เพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Blais & Nevin (2023) ที่แนะนำการสร้างช่องทางในการสื่อสารและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการมีส่วนร่วมทางการเมือง รวมถึงการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งช่วยเสริมประสิทธิภาพและยั่งยืนในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนั้นข้อสังเกตที่สำคัญคือ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองควรดำเนินการอย่างเป็นองค์รวมโดยคำนึงถึงทั้ง 4 ด้านนี้พร้อมกัน เนื่องจากแต่ละด้านมีความเชื่อมโยงและเสริมแรงซึ่งกันและกัน การให้ความสำคัญเพียงด้านใดด้านหนึ่งอาจไม่เพียงพอต่อการสร้างการมีส่วนร่วมที่ยั่งยืน การสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ยั่งยืนต้องการการผสมผสานของกลยุทธ์ที่หลากหลาย ตั้งแต่การให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ทางการเมือง การสร้างช่องทางให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในประเด็นสาธารณะ การสนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มเพื่อผลักดันประเด็นที่สำคัญต่อชุมชน ไปจนถึงการส่งเสริมการกระทำที่เป็นรูปธรรมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น การทำเช่นนี้จะช่วยสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการประชาธิปไตยและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่น

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลหนองหัวพาน อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดนครราชสีมา พบว่า กระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองประกอบด้วย 4 ด้านหลัก ดังนี้

แผนภาพที่ 2 กระบวนการ 4P

จากแผนภาพ กระบวนการ 4P ที่แสดงถึงขั้นตอนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลหนองหัวฟาน สามารถอธิบายโดยสังเขปดังนี้

1. P1: การรับรู้สิทธิ (Participation Awareness) ขั้นตอนแรกเน้นการให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับสิทธิในการเลือกตั้ง รวมถึงกฎหมายและข้อห้ามต่าง ๆ ซึ่งเป็นการสร้างความสนใจและกระตุ้นให้ประชาชน มีความตระหนักถึงความสำคัญของการใช้สิทธิในการเลือกตั้ง

2. P2: การแสดงความคิดเห็น (Public Opinion) หลังจากได้รับข้อมูลแล้ว ขั้นตอนถัดไปคือการเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะ เช่น การฟังการปราศรัย การเสนอแนะนโยบายของผู้สมัคร หรือการอภิปรายในพื้นที่ ซึ่งส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกตั้งอย่างมีความรู้และรอบคอบ

3. P3: การรวมกลุ่ม (Participation Grouping) ขั้นตอนนี้ส่งเสริมการรวมกลุ่มของประชาชนเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาชุมชน โดยการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น การประชุมประชาคม และการสร้างการรับรู้เกี่ยวกับปัญหาท้องถิ่น

4. P4: การแสดงออก (Practical Expression) ในขั้นตอนสุดท้ายการใช้โซเชียลมีเดียและช่องทางออนไลน์เป็นเครื่องมือในการแสดงออก โดยการเผยแพร่ข้อมูลและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะแนวทางการพัฒนา ซึ่งจะนำไปสู่การกระทำจริงในระดับท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยในครั้งนี้

1.1 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดนครราชสีมาควรจัดอบรมหรือเผยแพร่ข้อมูลที่ทำให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการเลือกตั้งและกระบวนการเลือกตั้งในทุกรูปแบบ เพื่อลดความเข้าใจที่ไม่ครบถ้วน และเพิ่มแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมของประชาชน

1.2 เทศบาลตำบลหนองหัวฟานควรใช้ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook, Line, และแพลตฟอร์มดิจิทัลต่าง ๆ ในการเผยแพร่ข้อมูลการเลือกตั้งอย่างต่อเนื่องและเข้าถึงง่าย รวมถึงการเชิญชวนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกตั้ง เพื่อให้สอดคล้องกับการใช้สื่อในยุคดิจิทัลและเพิ่มการเข้าถึงของประชาชนกลุ่มต่าง ๆ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรขยายขอบเขตการศึกษาไปยังเขตเทศบาลอื่นๆ ในจังหวัดนครราชสีมาเพื่อเปรียบเทียบระดับ การมีส่วนร่วมทางการเมืองในแต่ละพื้นที่ และวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งต่อการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2561). *สถิติสำหรับงานวิจัย*. กรุงเทพฯ: หจก.สามลดา.

คงฤทธิ กุลวงษ์. (2561). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบ่อ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม. *วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต*, 14(3), น. 109–125.

จักรพล บุญปรัดตย. (2564). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเลือกตั้งที่ 9 หลักสี่-จตุจักร*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

จาดูร อภิชาติบุตร. (2564). *หลักประชาธิปไตย: การมีส่วนร่วมของประชาชน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.

พัชรี กล่อมเมือง และณัฐภา เกิดทรัพย์. (2562). คนชายขอบ: ชาวไทยเชื้อสายมลายูในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี*, 8(2), น. 1-9.

ภูริวัจน์ ปุณยุฒิปรีดา. (2563). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน: แนวคิด หลักการและการส่งเสริม. *วารสารบัณฑิตแสงโคมคำ*, 5(2), น. 384-400.

วิทยากร เชียงกุล. (2560). *การปฏิวัติประชาธิปไตยในอเมริกาและฝรั่งเศส คนไทยควรเรียนรู้อะไร*. กรุงเทพฯ: แสงดาว.

วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่นสถาบันพระปกเกล้า. (2566). *ข้อมูลการเลือกตั้งท้องถิ่นที่ผ่านมา*. สืบค้นเมื่อวันที่ 11 เมษายน 2567. จาก <https://shorturl.asia/FHg8T>

สถาบันพระปกเกล้า. (2558). *ประชาธิปไตย*. สืบค้นเมื่อวันที่ 11 เมษายน 2567. จาก <https://shorturl.asia/e1b7K>

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. (2566). *รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี*. สืบค้นเมื่อวันที่ 11 เมษายน 2567. จาก <https://shorturl.asia/7a5nN>

สำนักปลัดเทศบาลตำบลหนองหัวพาน. (2564). *แผนพัฒนาท้องถิ่น*. สืบค้นเมื่อวันที่ 11 เมษายน 2567. จาก <https://shorturl.asia/DF3bp>

สุภาวดี ปันเต็ม. (2566). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลห้วยอ้อ อำเภอคลอง จังหวัดแพร่. *Journal of Graduate Studies Review MCU Phrae Campus*, 9(1), น. 15-30.

Adisornmethakul, S., Srisorn, W., & Chayanon, S. (2023). A model for developing the young people's democratic citizenship. *Interdisciplinary Academic and Research Journal*, 3(2), 659–674. <https://doi.org/10.14456/iarj.2023.97>

Binhamad, S., & U-senyang, S. (2022). Innovative participation and factors of public participation in subdistrict administrative organizations. *Interdisciplinary Academic and Research Journal*, 2(1), 53–66. <https://doi.org/10.14456/iarj.2022.6>

Bunjongparu, P. (2021). Developing participatory model for driving a network enhancing good governance for excellence: The Subdistrict Administration Organization in

- Nakhon Ratchasima Province. *Annals of the Romanian Society for Cell Biology*, 25(3), pp. 7563-7570.
- Chanakarn, A. (2022). The influence of political participation on local governance and community development in rural Thailand. *Journal of Political Science*, 38(4), 55-72.
- Chanin, T. (2023). Voter behavior and local elections: A study in municipal elections in Thailand. *Thai Political Review*, 40(2), pp. 102-118.
- Cummings and Wise. (1971). *Cummings and Wise. Democracy under pressure*. Harcourt Brace Jovanovich. New York.
- Goldberg, A. C., & Sciarini, P. (2023). Voter turnout in direct democracy: A joint analysis of individual, referendum and community factors. *European Journal of Political Research*, 62(1), pp. 25-46.
- Hutauruk, A. (2023). The Role of Government Politics and Law in Building Public Participation in Elections. *Journal of Social Science*, 4(3), pp. 856-861.
- Kittisak, P. (2023). The role of political participation in local governance and development. *Public Administration Journal*, 29(1), pp. 67-85.
- Lazarsfeld, P. F. (1994). *The academic mind: A study of the intellectual and social factors in the development of sociology*. University of Chicago Press.
- Norris, P. (2022). *Political Participation in Local Elections: Enhancing Civic Engagement through Education and Media*. Oxford University Press.
- Plangsree, S., Swasthaisong, S., & Romyen, L. (2022). Factors affecting people's decision to vote for the council members and administrators of Nakhon Phanom local government organizations. *Interdisciplinary Academic and Research Journal*, 2(4), 479–500. <https://doi.org/10.14456/iarj.2022.71>
- Srisuwan, S. (2022). Political participation and its impacts on democratic strengthening in Thailand. *Journal of Democracy and Governance*, 15(3), pp. 45-59.
- Suthipong, P. (2022). Electoral participation and its effects on transparency in local government. *Local Government Studies*, 27(1), pp. 22-39.
- Taro Yamane. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. New York: Harper. & Row.
- Thitipong, N. (2022). Political participation and local community development: A case study of Nakhon Ratchasima Province. *Journal of Local Administration*, 18(2), pp. 60-74.
- Wiwithkhunakorn, W. (2022). Thai political party management to participatory democracy. *Interdisciplinary Academic and Research Journal*, 2(4), 571–586. <https://doi.org/10.14456/iarj.2022.76>